

METAFİZİK GERİLİM

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

"Ey bizim kerîm Rabbimiz, bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi saptırma ve katından bize bir rahmet bağışla. Şüphesiz bağış bol olan vehhab Sensin Sen!" (*Âl-i İmrân*; 8.)

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ

"Ey kalbleri evirip çeviren Allahım! Kalbimi dinin üzere sabit kıl." (*Tirmizî, kader 7, daavât 89, 124; İbn mâce, duâ 2*)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, "**Metafizik Gerilim**" hakkında olacaktır.

Metafizik Gerilim; Kalb merkezimizin daima enerjik bulunması, aksiyon ve hamle ruhuyla şahlanmış canlanmış bir ruh hâlinin, kesintisiz oluşu demektir.

İç coşkunuğu, aşk, heyecan ve şevk, bizi dine ve ibadetlere sevk edip koşturacak, **bir güç kaynağıdır.**

Bir Müslüman için metafizik gerilim; aşkla şevkle yorulmadan küsmeden dinini yaşama ve başkalarına anlatma adına **çok önemlidir.** Bir mânâ da buna müspette sebat, diğer taraftan da günaha karşı devamlı bir direniş manasında, **menfiye karşı boykot da diyebiliriz.**

Ne var ki, zamanla bu canlılık, insanın belli şeylere karşı alışkanlık kazanması suretiyle, etrafında görüp durduğu olağanüstü varlık ve hâdiselere karşı lâkayt ve alâkasız kalması manasına gelen, **ülfet ve ünsiyet tozu-toprağıyla perdelenebilir,** duygu ve latîfeler sönebilir. Ve neticede de tamamen pörsüme, hatta kokuşma devresine girilebilir.

Ülfet ve ünsiyetle metafizik gerilimin kaybolması, aslında fitrat ve yaratılışımızın gereğidir. Nasıl vesvesenin gelmesi elimizde değilse, aynı şekilde, çok defa ülfetin gelmesine engel olmak da elimizden gelmez.

Sahabîlerden Hazreti Hanzala İbn Rebî (radiyallâhu anh), Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) yanında duyduğu neşveyi başka zamanlarda duyamadığından ötürü kendisine **“Hanzala münafık oldu!”** diyor, nifaktan endişe ettiğini söylüyordu. Bir gün yine bu duygular içindeyken Hazreti Ebû Bekir'le karşılaştı ve halini ona anlattı. Hazreti Ebû Bekir, Hanzala'yı dinledikten sonra aynı duyguları kendisi de hissettiğinden **“Vallahi, ben de aynı duyguları yaşıyorum”** der. Bunun üzerine beraberce gidip hallerini Efendimiz'e açarlar. Allah Resûlü, **“Nefsimi kudret elinde tutan Zât-ı Zülcelâl'e kasem olsun ki, siz, benim yanımdaki hâli dışarıda da devam ettirip o durumunuzu koruyabilseniz, melekler aranızda iner, yollarda sizinle musafaha ederdi. Fakat ey Hanzala, bazen öyle bazen böyle olması normaldir (bu, münafıklık değildir) der (ve son cümleyi üç kere tekrarlar).”** (Müslim, tevbe 12, 13; Tirmizî, kıyame 59-60; İbn Mâce, zühd 28)

İmanla kanatlanmış mü'minler, her konuda olduğu gibi, **metafizik gerilim ve aksiyonu koruma hususunda da** çok dikkatli olmalıdırlar. Biz, Resûlullah'a ve O'nun güzide dostlarına ancak bu gerilimle ulaşabiliriz.

Doktorlar bazı rahatsızlıklarımıza karşı bize bir kısım tavsiyelerde bulunur ve bu tavsiyelere kayıtsız şartsız uymamızı isterler. Hoşlanmasak bile onların verdikleri hapları

yutar, iğneleri vurdururuz. İşte en az maddî hastalıklarımıza gösterdiğimiz bu hassasiyet kadar, **bu meselenin doktorlarının** sözlerine uymakta hassasiyet göstermemiz gerekir. Ta ki, İslami aşk ve heyecanımızı korumuş olalım.

Şimdi metafizik gerilimi muhafaza adına, yapılan bazı tavsiyelere kulak verelim:

Her şeyden önce, insanın iç aleminde fena şeylerden arınması gereklidir. Meyve veya güller için hazırlanan bir tarlanın, önce taş ve çakıldan, diken ve yabanî otlardan temizlenmesi gerekir ki, işleyip sürmeye, ekip biçmeye müsait hâle gelsin. Kalbte yaralar, kafada şüphe ve tereddütler, elde, dilde, gözde ve hayalde günahlar varken ibadetlerle kanatlanmak, zikir ve fikir ile süslenmek çok zordur. Hakk’a doğru kanatlanma, fena duygu ve tutkulardan arındıktan sonra olur.

İkincisi: Metafizik gerilimimizi kaybetmemek istiyorsak, **yalnız kalmamalı ve kollektif şuurdan ayrılmamalıyız.** Cemaat hâlinde yaşamak, bugün her zamankinden daha zarurîdir. Cemaat, paratoner gibidir. Cemaatte her zaman kuvvet vardır. Cemaatte rahmet ve cemaatle dualarda makbuliyet vardır. Allah Resûlü buyuruyorlar ki **“Sürüden ayrılanı kurt yer.” “Yalnızın arkadaş şeytandır.”** Topluluktan ayrı kalan, arkadaş ve dostlarından uzaklaşan bir kişinin sonu, nefis ve şeytan tarafından parçalanıp yutulmaktır. **Yalnız insan, önce kendi yapamadığına hayıflanmakla işe başlar. Sonra arkadaşlarının yaptıklarını hafife almaya; derken,**

basamak basamak ilerleyen bu tavrıyla en sonunda bütünüyle, dava düşünce ve mefkûresini inkâra ve **yapılan işlerin lüzumsuzluğunu iddiaya kadar gider.** İlk başta onu bu hâle getiren yalnızlık ve topluluktan uzak kalmasıdır. Eğer hemen telâfi edilmezse onun bu kötü sondan kurtulması zordur.

Üçüncüsü: Beslenme kaynaklarından uzak kalmama esastır. Bilgi ve mârifet plânında daima yenilenme yolları araştırılmalı ve bu hususta ısrarlı olunmalıdır. Okuyarak dinleyerek kendimizi yenilemeliyiz. Kâinatta her an meydana gelen yenilenmeye uygun olarak biz de bilgimizi artıramaz, kendimizi yenileyemezsek, beklenmeyen bir hızla kokuşma devresine girer ve derken bir müddet sonra da işe yaramaz hâle geliriz.

Dördüncüsü: Râbıta-i mevt dediğimiz daima ölümü hatırlama da metafizik gerilimi muhafaza adına önemli faktörlerden biridir. Bizi bitirip tüketen tûl-i emeller, yani hiç ölmeyecek gibi hareket etmeler, ancak, ölümü hatırlamakla engellenebilir. Hele, bütün dostların kabrin öbür tarafında bizi bekledikleri düşüncesi, hele gerçek mutluluğun, kabir koridorunun öbür ucunda bulunduğu inancı... Zaten kamil bir Müslümanın idealini süsleyen en son nokta, sevdiklerine kavuşup onlarla beraber Cennet ve Cemalullah'ı müşâhede etmedir. Efendimiz'in nurlu beyanlarının rehberliğinde, nasıl şu dünyada dünya ayaklarıyla yürüyor ve dünya gözleriyle görüyorsak, aynı şekilde, ahiret konaklarında da daha bu

dünyadayken yürüme, gezinme ve o hayatı yaşamaya çalışarak iç tecrübeler edinme oldukça önemlidir.

Beşincisi: İnsan meşguliyetli kalmamalıdır. Dinine yardım edene Allah (celle celâluhu) da yardım eder. Ecdadımız, işleyen demir pas tutmaz demiştir. Her mü'minin, dine hizmet etmeye ait bir meselenin ucundan tutarak işe sahip çıkması, **terki caiz olmayan bir zarurettir.** Dinî hizmetler, ülfete karşı önemli bir sütredir. İnsan hizmetle, sürekli meşguliyetin yanı sıra beklenmedik ilâhî teyidata mazhar olur, hep canlı kalır ve yeni bir dirilişe muvaffak olur.

Rabbimiz; darılmadan, küsmeden, yorulmadan, sarsılmadan, imanla, azimle, ümitle, her an okuyarak ve ibadetle beslenerek nefse ve şeytana takılmadan **bu yolda koşmayı** ve bu yolda yürürken **Hakk'a kavuşmayı** bizlere nasip ve müyesser kılsın.